

ŠKOFIJSKI LIST

74.

Konferenca jugoslovanskega episkopata.

Škofovsko konferenca, držana v Zagrebu od 15. do 20. julija, se je bavila v devet dolgih sejah z vsemi aktualnimi cerkvenimi in cerkvenopolitičnimi vprašanji.

Prisotni so bili: nadbiskup dr. Bauer, nadbiskup Dobrečič; škofje: dr. Jeglič, dr. Carić, fra Alojzije Mišić hkrati zastopnik škofa Garića, dr. Njaradi, dr. Šarić, dr. Premuš kot zastopnik dra Marušića, dr. Lang, apostolski administrator Baziuk, dalje kanonik Barbić kot zastopnik biskupa dra Marčelića in dr. Ruspini kot zastopnik kapitularnega vikarja djakovskega.

Opravičila sta se škofa dr. Napotnik in Ucelini. Škofom v zasedenem ozemlju se ni moglo dostaviti povabilo.

Na konferenco je došel pozdrav in blagoslov sv. očeta papeža Benedikta XV., na katerega so odgovorili škofje s posebno adresno. Bil je odposlan od konference brzoglasen pozdrav regentu Aleksandru v Beograd.

Med drugim je bilo sklenjeno: zaprositi od sv. stolice potrditev predloga skupnega predstavništva katoliške hierarhije v kraljevstvu Srbov, Hrvatov in Slovencev s središčem v Zagrebu; izdelati statut za avtonomijo glede šolstva in cerkvenega imetja; ponovno prositi sv. stolico za potrditev privilegija staroslovenske službe božje za vso državo SHS; prositi, da se čim prej sklene pogodba (konkordat) s sv. stolico; zahvaliti se sv. stolici za dosedanje varstvo Zavoda sv. Hieronima in prositi za nadaljnje varstvo; posredovati za odvedenega škofa dr. Mah-

niča, za redovnike, pregnane iz Pirana in Cresa kakor splošno za pregnance iz zasedenega ozemlja.

Vprašanje o zedinjenju Cerkve je bilo predmet temeljite razprave.

Glede agrarne reforme je sklenil episkopat postopati v sporazumu s pravoslavno hierarhijo in je storil primerne korake.

Bilo je sklenjeno, da se bo odslej v vseh škofijah kraljestva SHS praznoval praznik sv. Cirila in Metoda s čimvečjo svečanostjo na nedeljo po 5. juliju, oziroma 5. julija, ako je ta dan nedelja.

Episkopat se je obrnil s posebno vlogo na ministrski svet glede materialnega stanja svečenstva. Istotako je bila poslana posebna vloga glede verouka v srednjih šolah.

Konferenca je razpravljala o nadaljnji uredbi bogoslovne fakultete v Zagrebu in bogoslovnih učilišč, zlasti z ozirom na socialno vprašanje, na religiozno umetnost in vprašanje vzhodne Cerkve.

Episkopat je odobril predloženi mu versko-prosvetni program „Pučke stranke“ v obče in v nekaterih točkah posebej ter izrazil željo, da se tudi praktično varujejo interesi Cerkve in vere.

Episkopat je s pohvalo priznal delovanje seniorata in „Hrv. katolič kog narodnog Saveza“ in je podprl namisel ustanovitve zadruga „Narodne Prosvjete“.

Konferenca se je bavila tudi z osnovo novega izdanja Farlati-evega „Illyricum Sacrum“.

75.

Za Marijine družbe.

Dne 16. junija t. l. je bil v Ljubljani sestanek dekanijskih vodnikov Marijinih družb. Zastopane so bile sledeče dekanije: Ljubljana, Ljubljanska okolica, Kamnik, Leskovec, Litija,

Moravče, Novo mesto, Ribnica, Šmarje, Trebnje, Žužemberk. Ti sestanki, ki so bili pred vojsko v navadi vsako leto enkrat in so med vojsko iz raznih vzrokov prenehali, se bodo nadaljevali

odslej vsako leto dvakrat. A nekatere dekanije nimajo več dekanijških vodnikov, ker je prejšnji ali umrl ali odšel iz dekanije. Zato naj dotične dekanije dekanijškega voditelja Marijinih družb zopet izvolijo in izvoljeni naj to ordinariatu sporoči. Posamezne dekanije naj imajo zopet, kakor pred vojsko, vsako leto eno konferenco, posvečeno Marijinim družbam.

Na sestanku se je poudarjala važnost Marijinih družb, ki bodo odslej še bolj potrebne kakor doslej. Kar bomo hoteli ohraniti Bogu in Cerkvi zvesto, bo moralo biti organizirano. Posebno uspešna organizacija pa je in ostane Marijina družba.

Priporočajo se posebno Marijine družbe za matere. Kajti za dobro domačo vzgojo bo treba še bolj skrbeti kakor doslej, ker bodo nevarnosti za mladino vedno večje. Varstvo Marijinih družb za matere je jako hvaležna stvar in se navadno dobro obnaša. Pravila se dode v prodajalni Katol. Tisk. Društva.

Mladeniške družbe, katere so propadle, naj se poživijo! Posebna družba naj bi se ustanovila za mlajše mladeniče, morda za one do 25. leta in posebna za starejše. Pri procesijah korakajo mlajši spredaj, starejši za njimi.

Marijin vrtec naj se vpelje šele v 3. in 4. razredu: za dečke ločeno od deklic. Priporočajo se otroške igre. Razširja naj se

„Angelček“. Skupno sv. obhajilo naj bo slovesno s petjem in skupno molitvijo.

Pri razpravi o dekliških družbah, pri katerih se tudi priporoča posebna družba za mlajša in posebna za starejša dekleta, se je sprožilo vprašanje, če nas ne bodo razmere prisilile, da bo treba glede discipline kaj popustiti. Obveljala pa je misel, da ne, marveč da ostane pri starem. Glede mešanih vlog se pač vedno bolj odnehuje. Kolikor je mogoče, naj se še vedno zabranjujejo. Kjer pa razmere ne dopuščajo drugače, morajo biti vsaj igre in način igranja neoporečen in nespotekljiv. Vaje naj ne bodo pozno v noč in naj jih vodi rajši kdo drug, če ga je mogoče dobiti, kakor duhovnik; če je mogoče, učitelj ali učiteljica. — Glede plesa se ne more nič odnehati, kajti skušnja uči, če se več spregleda, več si dovolijo. In ako se nekaj dovoli, kje je meja? S plesavkami in posvetnjaškimi dekleti pa ni nič družbi pomagano. Zato ostane družbenici splošno ples prepovedan. To naj se članicam naprej pove, da vsaka ve, kaj jo čaka, ako se spozabi. — Vsako 4. ali 5. leto je družbo dobro malo prečistiti. Treba pa je skrbeti vedno za nov naraščaj.

Drugi sestanek te vrste bo letos meseca novembra. Dotlej naj bi vse dekanije, ki nimajo dekanijških vodnikov, jih izvolile in naznanile.

Škofijski voditelj Marijinih družb.

76.

Orli.

V naslednjem naj opozorim duhovnike na važno delo pri mladinski organizaciji. Mislim na našega Orla. Z veseljem vidimo, kako se ta telovadska zveza poživlja in razširja svoje delovanje. Dolžnost duhovnikov je, da pomagajo pri razširjanju ideje orlovske organizacije. Orel nima samo namena, da s telovadbo krepí telesno moč in telesno zdravje, ampak da se na shodih in sestankih s predavanji krepí versko in nražno življenje članov. Orel je navdušen in pogumen zastavonoša verskega prepričanja, edino pravih katoliških načel.

Zato se mora naša krepka mladina organizirati v teh telovadnih društvih.

Saj lahko opazujemo, kako dela za svoj napredek Sokol, ki je bil dozdaj vedno v tesni zvezi s takozvanimi naprednimi strankami, ki niso priznavale našega krščanskega kulturnega programa.

Potrebe časa so zahtevale, da so načelniki Orlov zasnovali društvo Orlic, ki bodo z Orli skupno pogumno hodile za zastavo Kristusovo, ostale zveste sv. veri in krščanski kreposti. Za Orlice bo poseben telovadski sistem, kakor je primeren ženskemu telesu. V telovadbi jih bodo vadile izvežbane gospodične; v ta namen se je priglasilo več gospodičen učiteljic. Na drogih bodo imela le najmlajša dekleta malo vaj, in sicer samo zasebno, nikdar pa ne pri javnih prireditvah.

Pri javnih prireditvah bodo nastopali posebej Orli, posebej Orlice. Dolžnost voditeljev pa bo skrbeti sploh, posebno pa še pri veselicah in izletih, da ne bo nikoli povoda za upravičene pritožbe o neprimernem in krščansko čednost žalečem obnašanju društvenih članov in članic.

Pred par tedni so se odposlanici naših Orlov udeležiti sestanka čeških Orlov in Orlic na Vele-

hradu. Le-ti imajo organiziranih Orlov in Orlic nad 24.000, ki imajo svojo tiskarno in 60.000 K glavnice. Naši in češki so sklenili stopiti v zvezo med seboj; potrudili se bodo pritegniti v zvezo tudi katoliška telovadna društva belgijska, francoska in angleška. Proti svetovnim zvezam nasprotnikov hočejo postaviti katoliško telovadno svetovno zvezo.

Sedaj proučavajo naši to svetovno organizacijo in iščejo stika med imenovanimi narodi. Prihodnje leto bodo sklicali v Maribor veliko orlovsko prireditev z namenom, omenjeno zvezo udeleževati.

Načelstvo našega Orla je izredno agilno in za svete krščanske nazore navdušeno, kar dokazujejo tudi nekateri načelno jasni in pravilni članki v Slovencu. V prihodnjih kulturnih dobah bo imel Orel pomenljivo vlogo v službi krščanskih svetovnih nazorov. Da mladino v teh nazorih poglobi, izdeluje načrt predavanj za zimski čas in zbira večjih predavateljev, ki naj bi tudi na deželo hodili.

Na temelju teh pojasnitev naročam vsem gospodom duhovnikom:

a) Razširjajte orlovsko idejo in orlovsko društvo; razširjajte jo zasebno in po zaupnikih; poučujte vernike o vodilni misli sokolski in o vodilni misli orlovski; z dobrimi gg. učitelji si prizadevajte, da noben mladenič in nobena deklica ne pristopi k nasprotni organizaciji, in ako je kak šolarček pristopil, opozorite starše na njihovo dolžnost.

b) Podpirajte posebno apologetična predavanja orlovskih odposlancev, za katere bo treba prositi.

c) Za potovanja se morajo zaupnikom potni stroški plačati, za trud ne zahtevajo ničesar; tudi za prireditve, posebno za ono v Mariboru, se potrebujejo prispevki; zato priporočam, da podpirate tozadevna orlovska prizadevanja.

V Ljubljani, dne 14. avgusta 1919.

† Anton Bonaventura,
škof.

77.

Ženitovanjske zglasnice odpravljene.

Deželna vlada za Slovenijo je izdala naredbu z dne 25. julija 1919, s katero se odpravlja institucija ženitovanjskih zglasnic.

Naredba (Uradni list št. 130 z dne 8. avgusta 1919, nar. št. 588) se glasi:

Gubernijska naredba z dne 1. marca 1832, št. 4264, s katero so se za območje bivše vojvodine Kranjske uvedle ženitovanjske zglasnice, se kot zastarala z dnem 31. julija 1919 razveljavi; s tem dnem se razveljavi tudi točka 3. tarife

k taksnemu zakonu z dne 4. maja 1914, dež. zak. št. 13 o taksah za izgotovitev ženitovanjskih zglasnic.

Počenši z dnem 1. avgusta 1919 za ženitovanje ni treba nobene ženitovanjske zglasnice.

V Ljubljani, dne 25. julija 1919.

Dr. Brejc s. r., predsednik. Dr. Žerjav s. r.,
podpredsednik. Golia s. r. Dr. Ravnihar s. r. Dr.
Verstovšek s. r.

O tem se župni uradi s tem obveščajo.

78.

Odvzeti zvonovi.

Glede odvezitih zvonov se je obrnil ordinariat na likvid. vojno ministrstvo na Dunaju z vprašanjem, ali se nahaja ondi še kaj zvonov iz ljubljanske škofije in ali bi se v pozitivnem slučaju mogli vrniti. Likvid. vojno ministrstvo, odd. 8/HB, je odgovorilo semkaj z dopisom z dne 16. julija 1919, št. 4453, ki se glasi v prevodu:

„Na št. 3022/1919 se usoja likvid. vojno ministrstvo sporočiti, da med malo zvonovi, ki so ostali še nestopljeni in se tu nahajajo, ni nobenega zvona iz tamošnje škofije in tudi nobenega zvona iz nekdanjih kronovin Štajerske, Koroške, Kranjske, Istre, Goriške, Gradiške.“

O čemer se župni uradi s tem obveščajo.

79.

Razpis Jan. Nep. Schlackerjeve ustanove za učiteljske vdove.

Ustanova Janeza Nep. Schlackerja v podporo ene učiteljske vdove se bo letos podelila za čas

od 1. avgusta 1917 do 1. avgusta 1918 in za čas od 1. avgusta 1918 do 1. avgusta 1919.

Župni uradi naj o tem razpisu obveste učiteljske vdove, ki sicer ne uživajo nikake ustanove. Prošnje je treba opremiti z verjetnimi svedočbami, da so prosilke v resnici ubožne, nesvarljivega življenja in da so njihovi soprogi najmanj deset

let služili v kronovini Kranjski kot ljudski učitelji.

Prošnje, naslovljene na škof. konzistorij, je vložiti do 20. septembra t. l. pri tukajšnjem ordinariatu.

80.

Razne opazke.

Na znanje. Antonu Intihar, duhovniku krške škofije, rojenemu leta 1879, v mašnika posvečenemu l. 1911 je v ljubljanski škofiji prepovedano vsako duhovsko opravilo.

Portatilo pri ordinariatu ni več v zalogi. Ko bodo novi na razpolago, se bo to objavilo v Škof. Listu.

Poštna položnice so bilo razposlane dekanjskim uradom, da jih razdele posameznim župnim uradom (vsakemu 10 položnic). Ko župnim uradom te poidejo, lahko zaprosijo pri ordinariatu za nove. Prošnji naj se pridene znesek 60 v (v znamkah) za 10 položnic.

81.

Konkurzni razpis.

Razpisujejo se župnije Kamna gorica, Radoljica, Poljane nad Šk. Loko in Žalino.

Prošnje za Kamno gorico in Radoljico je nasloviti na gospoda stolnega prošta v Ljubljani, za Poljane na lastništvo škofjeloške graščine, za

Žalino pa na poverjenišтво za uk in bogočastje v Ljubljani.

Pravilno opremljene prošnje naj se pošljejo ordinariatu do 20. septembra 1919.

82.

Škofijska kronika.

Imenovanje. Sv. oče papež Benedikt XV. je z bulo z dne 14. junija 1919 imenoval stolnega kanonika prelata Andreja Kalan za stolnega prošta v Ljubljani. Kanonična umestitev se je izvršila dne 9. avgusta 1919.

Imenovani so: dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja, za pravega konzistorialnega svetnika, stolni kanonik Ignacij Nadrah za vodja in prefekt Janez Filipič za spirituala duhovskega semenišča v Ljubljani, Janez Kete, župnik na Vrhniki, za dekana vrhniške dekanije.

Stalni pokoj je dovoljen apost. protonotarju prelatu dr. Jožefu Lesar, profesorju bogoslovja, vodju duhovskega semenišča itd. v Ljubljani.

Umeščena sta bila: Matej Žbontar, župnik pri Sv. Križu nad Jesenicami, na župnijo Koroško Belo dne 17. julija 1919; Janez Kete, kaplan pri Sv. Petru v Ljubljani, na župnijo Vrhniko dne 1. avgusta 1919.

Resigniral je vsled stalne vpokojitve Jernej Ramoveš, župnik v Poljanah nad Škofjo Loko.

Premeščeni so kaplani: Anton Gornik iz Starega trga pri Ložu k Sv. Petru v Ljubljani, Anton Demšar iz Moravč v Stari trg pri Ložu, Janez Sever iz Moravč v Šmarje, Franc Pfajfar

z Breznice v Moravče, Franc Sušnik iz Št. Ruperta v Moravče, Franc Šuštar z Bohinjske Bistrice v Metliko, Alojzij Tome z Brezovice na Bohinjsko Bistrico, Franc Kovačič iz Velikih Lašč na Brezovico, Anton Torkar iz Škocjana pri Mokronogu na Vrhniko, Franc Urbanec iz Šmartnega pri Litiji za kateheta in kaplana v Škocjan pri Mokronogu, Karl Sparhakl z Bleda v Šmartno pri Litiji, Jožef Stupica iz Trebnjega na Bled, Franc Šusteršič iz Prečine v Trebnje, Jožef Ambrožič iz Polhovega gradca v Prečino, Franc Golmajer z Vrhnike v Polhov gradec, Franc Hiti z Jesenic za župnega upravitelja pri Sv. Križu nad Jesenicami, Franc Gabrovšek iz Trebnjega na Jesenice, Anton Zalokar iz Knežaka v Dolenjo vas pri Ribnici.

Nameščeni so: duhovnik Franc Jaklič in semeniški duhovnik Jakob Šolar kot prefekta v zavodu sv. Stanislava; nadalje kot kaplani: Jožef Hostnik, duhovnik tržaške škofije, v Semiču, Anton Oman, bivši kaplan v Zagorju ob Savi, v Begunjah na Gorenjskem, semeniški duhovniki: Janez Jeretina v Št. Rupertu, Jožef Oven v Velikih Laščah, Jožef Pele v Št. Jerneju novomašnik Janez Vadnjal na Breznici.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 20. avgusta 1919.

Vsebinska: 74. Konferenca jugoslovanskega episkopata. — 75. Za Marijine družbe. — 76. Orli. — 77. Ženitovanjske zglasnice odpravljene. — 78. Odvzeti zvonovi. — 79. Razpis Jan. Nep. Schlackerjeve ustanove za učiteljske vdove. — 80. Razne opazke. — 81. Konkurni razpis. — 82. Škofijska kronika.